

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Η Πρωτομαγιά και οι δύο όψεις της

Η πρώτη μέρα του Μαΐου, η Πρωτομαγιά, δηλώνει την γέννηση της άνοιξης, που με το πέρασμά της, την διαδέχεται το καλοκαίρι με ήλιο και φως. Εκδηλώνεται αναγέννηση της φύσης και της ζωής. Δεν έχουμε παρά να κοιτάξουμε γύρω - γύρω και θα δούμε να υπάρχει μια αφθονία χρωμάτων και αρωμάτων. Υπάρχουν διάφορα έθιμα σε όλο τον κόσμο για τη συγκεκριμένη μέρα. Στην Ελλάδα, συνηθίζεται να πλέκεται λουλούδινο στεφάνι, το οποίο κρεμάμε έξω από την πόρτα ή στο μπαλκόνι, μέχρι να μαραθούν τα λουλούδια, για να έχουμε υγεία, ευημερία και καλή τύχη. Το έθιμό μας, αυτό, το έχουν υιοθετήσει και άλλες περιοχές της Μεσογείου.

Ωστόσο τα έθιμα της Πρωτομαγιάς ξεκινούν από τα βάθη των αιώνων και περνούν από γενιά σε γενιά. Ο μήνας Μάιος είναι ο 5ος μήνας του χρόνου και τόσο στην Αρχαία Ελλάδα, την Αρχαία Ρώμη όσο και στο Βυζάντιο, ήταν αφιερωμένος στον ετήσιο εορτασμό της Θεάς της γονιμότητας και της γεωργίας, την Θεά Δήμητρα. Όπου η κόρης της, η Περσεφόνη, αυτόν τον μήνα “δραπέτευε” από τον Κάτω Κόσμο, τον σύζυγό της, τον Άδη. Ερχόταν επάνω στη γη και για ολόκληρους έξι μήνες, έμενε με την μητέρα της. Αυτός ήταν ο λόγος για τη γιορτή των “Ανθεστηρίων”, την μεγαλόπρεπη πομπή προς τα ιερά για να προσφέρουν άνθη. Ήταν η γιορτή της Ζωής απέναντι στον Θάνατο. Ήταν η γιορτή της Αναγέννησης της Γης.

Στην αντίληψη του λαού, η ζωή και ο θάνατος, το άσπρο και το μαύρο, το καλό και το κακό συνυπάρχουν. Όλα τα σπίτια, εκτός από εκείνα που έχουν πένθος, φτιάχνουν στεφάνι κάνοντας ωραίους χρωματικούς συνδυασμούς λουλουδιών. Στην δική μας, λαϊκή παράδοση, το στεφάνι παραμένει στο σπίτι μέχρι τα μέσα του καλοκαιριού. Όταν έχουμε τη γιορτή του Άη-Γιάννη του Κλειδώνα το ρίχνουν στη φωτιά, όπου αφού ανάψουν φωτιές στους δρόμους και στις πλατείες, περνούν πάνω από τη φωτιά τρέχοντας.

Αυτή είναι η μία όψη της Πρωτομαγιάς και ιδού οι πίνακες αφιερωμένοι σε αυτήν:

Χαράλαμπος Παχής,
Συλλογή Πρωτομαγιά στην Κέρκυρα, π. 1875

Λουκάς Γεραλής (1878-1953),
Πρωτομαγιά. Ιδιωτική

Σπύρος Βασιλείου, Πρωτομαγιά

στην Ερέτρια, λάδι σε καμβά, 1968

Pieter Brueghel the Younger, Ο χορός γύρω
από το Γαϊτανάκι. 1625-1630

Αρχαία Ρώμη την 1' Μαΐου Francisco de Goya,
Το Γαϊτανάκι, 1808-12

Al

Τα παιδιά μαζεύουν
λουλούδια στην

2. Η αγωνιστική όψη

Στην πορεία των χρόνων και των ιστορικών συγκυριών, η Πρωτομαγιά, θεωρήθηκε ορόσημο για τους αγώνες του εργάτη.

Όλα άρχισαν την 1^η Μαΐου του 1886, όπου αποφασίστηκε, να γίνουν απεργιακές κινητοποιήσεις στο Σικάγο, που ήταν το μεγαλύτερο βιομηχανικό κέντρο των Η.Π.Α. εκείνης της περιόδου. Αίτημα ήταν η μείωση των ωρών εργασίας και σύνθημα «Οκτώ ώρες δουλειά, οκτώ ώρες ανάπαυση, οκτώ ώρες ύπνο» .

Ήταν ημέρα Σαββάτου, εργάσιμη ημέρα, όταν οι εργάτες και οι οικογένειές τους ξεχύθηκαν στους δρόμους να διαδηλώσουν ειρηνικά στην πλατεία “Haymarket”. Υπήρχαν ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις που σημάδευαν το πλήθος με οπλοπολυβόλα. Σε ανυποψίαστο χρόνο, κάποιος “άγνωστος” έριξε μία χειροβομβίδα, που εξερράγη ανάμεσα στους εργάτες. Επικράτησε πανικός και αμέσως μετά ανέλαβε δράση η αστυνομία. Όπως αναφέρεται επίσημα σκοτώθηκαν τέσσερις εργάτες, ενώ παράλληλα έχασαν την ζωή τους και οχτώ αστυνομικοί. Όμως ακόμη και σήμερα, παραμένει άγνωστος ο πραγματικός αριθμός των θυμάτων, αφού πολλοί τραυματισμένοι κατέληξαν τις επόμενες μέρες.

Αργότερα ακολούθησαν και άλλες ταραχές και δυστυχώς οι νεκροί αυξήθηκαν. Τρία χρόνια μετά, στις 20 Ιουλίου 1889, στο Ιδρυτικό Συνέδριο της Δευτέρας Διεθνούς στο Παρίσι, καθιέρωσε την 1η Μαΐου ως “Παγκόσμια ημέρα των Εργατών”.

Η Πρωτομαγιά στην Ελλάδα

Τα πρώτα εργατικά κινήματα στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν ταυτόχρονα με την ανάπτυξη της καπνοκαλλιέργειας τον 19ο αιώνα. Το 1893, με μπροστάρη τον Σταύρο Καλλέργη διοργανώθηκε μία κινητοποίηση, από τον Σοσιαλιστικό του Σύλλογο, στο Παναθηναϊκό Στάδιο, όπου έλαβαν μέρος 2.000 εργάτες, αριθμός που δεν ανησύχησε τις αρχές. Οι συγκεντρωμένοι απαίτησαν δωρη εργασία, καθιέρωση αργίας την Κυριακή καθώς και κρατική ασφάλεια στα θύματα εργατικών ατυχημάτων.

Τον επόμενο χρόνο, 1894, πραγματοποιήθηκε μεγάλη συγκέντρωση με τα ίδια αιτήματα, όπου όμως έγιναν και δέκα συλλήψεις. Τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς, συνελήφθη και ξυλοκοπήθηκε ο Καλλέργης στο αστυνομικό τμήμα όπου είχε μεταφερθεί. Το 1936, κορυφώθηκαν οι διαδηλώσεις των καπνεργατών της Θεσσαλονίκης, όπου έγινε κατάληψη εργοστασίου και ακολούθησε συμπαρατάση των καπνεργατών και από άλλα εργοστάσια, όταν απορρίφθηκαν τα αιτήματά τους. Εναντίον τους χρησιμοποιήθηκε αστυνομία και στρατός. Δυστυχώς οι κινητοποιήσεις των καπνεργατών του Μαΐου της ίδιας χρονιάς πνίγηκαν στο αίμα. Συνολικά υπήρξαν δώδεκα νεκροί, ανάμεσά τους και ο 25χρονος αυτοκινητιστής Τάσος Τούσης. Η φωτογραφία που απαθανάτισε την μητέρα του να τον θρηνεί μόνη της στο μέσον του δρόμου, στη διασταύρωση των οδών Βενιζέλου και Εγνατία, δημοσιεύθηκε στον Τύπο και αποτέλεσε την έμπνευση του μεγάλου μας ποιητή Γιάννη Ρίτσου για την συγγραφή της συλλογής του “Ο Επιτάφιος”.

Το 1937 καθιερώθηκε επίσημα στην Ελλάδα η Πρωτομαγιά σαν μέρα εορτασμού της Πρωτομαγιάς.

Για αυτή την όψη της Πρωτομαγιάς επιλέξαμε κάποιους ακόμα πίνακες:

Μπόρις Κουστόντιεφ, Πρωτομαγιά

Diego Rivera, Πρωτομαγιά
Procession in Moscow, 1956

Boris Kustodiev, Διαδήλωση
Πρωτομαγιάς
Petrograd. Mars Field, 1920

Edward William Finley (1907–1979, Πρωτομαγιάτικη Διαδήλωση

Με έμπνευση το όμορφο έθιμο της πρωτομαγιάς , δημιουργείστε το δικό σας στεφάνι, ή ένα όμορφο μπουκέτο λουλουδιών ,είτε ως κατασκευή, είτε ως ζωγραφική.

- Χρησιμοποιείτε υλικά που μπορούν να ανακυκλωθούν π.χ. εφημερίδες, παλιά περιοδικά ,ακόμη και υφάσματα από παλιά ρούχα.
- Χρησιμοποιείτε σπάγκο, κλωστή από κουβάρι(μαλλάκι πλεξίματος)
- Κουμπάκια που δεν χρειάζονται
- Μπορείτε ακόμη να χρησιμοποιήσετε και τα ξύσματα από τις ξυλομπογιές ή τα μολύβια σας
- Όσπρια ή ζυμαρικά
- Χρωματιστά Καλαμάκια ,τα οποία μπορείτε να τα κόψετε σε μικρά κομματάκια και να τα χρησιμοποιήσετε αντί για ψηφίδες ή χάντρες

Βάλτε μπροστά την φαντασία σας και την δημιουργική σας σκέψη.

Παρακάτω σας στέλνω ένα σύνδεσμο στο Pinterest, όπου μπορείτε να πάρετε κάποιες ωραίες ιδέες και να δημιουργήσετε το δικό σας πρωτομαγιάτικο στεφάνι

<https://gr.pinterest.com/pin/706361522789557384/>

Περιμένω με αγωνία τις εργασίες σας.

Καλή έμπνευση με ωραίες δημιουργίες

Η Εικαστικός σας,

Ιωάννα Καραντζή